

“YEŞİL DÖNÜŞÜMDE RİSKLER, FIRSATLAR VE BEKLENTİLER RAPORU”
YAYIMLANDI

KOBİ'LER YEŞİL DÖNÜŞÜMÜ RİSK DEĞİL, FIRSAT OLARAK GÖRÜYOR

TÜRKONFED ve KAS Derneği Türkiye Temsilciliği iş birliği, Akbank'ın desteğiyle hayata geçirilen "KOBİ'ler için Yeşil Dönüşüm Projesi" kapsamında bu yıl yedi ilde düzenlenen çalıştayların sonuçları, "Yeşil Dönüşümde Riskler, Fırsatlar ve Beklentiler Raporu"nda açıklandı. Yüzde 52'si sanayi, yüzde 34'ü hizmet, yüzde 4,6'sı tarım sektöründe olmak üzere odak 324 firmanın katılım gösterdiği çalıştay anketlerine göre firmaların yüzde 65'i Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı fırsat olarak değerlendirirken, risk olarak görenlerin oranı ise sadece yüzde 8.

KOBİ'lerin yeşil üretim sürecine geçişte en çok danışmanlık, finansal olanaklarla ilgili tavsiyeler ile devlet teşvikleri ve hibe yardımlarını ihtiyaç olarak gördüklerinin belirtildiği raporda, "Ülke ekonomisindeki konumları nedeniyle yeşil dönüşümün başarısı KOBİ'lere bağlı. Bu nedenle iklim politikası oluşturulurken, KOBİ'lerin de içinde olduğu, ülkeye özgü reçetelerle tabana yayılmış bir yaklaşımı içeren stratejilerin dahil edilmesi kilit önem taşımaktadır" denildi.

15 Eylül 2022 / Ankara –Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED), Konrad-Adenauer-Stiftung (KAS) Derneği Türkiye Temsilciliği iş birliği ve Akbank'ın desteğiyle Şubat ayında başlatılan "KOBİ'ler için Yeşil Dönüşüm Projesi" kapsamında yedi ilde bölgesel düzeyde gerçekleştirilen çalıştayların sonucunda "Yeşil Dönüşümde Riskler, Fırsatlar ve Beklentiler Raporu" yayımlandı. TÜRKONFED Akademik Danışmanı ve MEF Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Nazlı Karamollaoğlu'nun kaleme aldığı raporda, işletmelerin karşılaştığı riskler, fırsatlar ve beklentiler belirlenirken, Türkiye'de dönüşüm için inşa edilen mevcut politika çerçevesine KOBİ perspektifinden katkıda bulunacak politika önerileri de sunuldu. Raporda ayrıca TÜRKONFED Yönetim Kurulu Üyesi ve Yeşil Dönüşüm Komisyonu Başkanı Onur Ünlü tarafından düşük karbon ekonomisine geçiş için yol haritası hazırlandı.

Raporun tanıtım toplantısında konuşan TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, "Yeşil dönüşüm; her bir halkasını insanların, kurumların ve politika yapımcıların

oluşturduğu sağlam bir zincirin oluşmasına bağlı. Bu zincirin en önemli halkalarından birini de KOBİ'lerimiz oluşturuyor. KOBİ'lerin dönüşümü olmadan yeşil dönüşümün sağlanması mümkün değil. Bu doğrultuda iklim politikası tasarımına KOBİ'ler de dahil olmak üzere daha tabana yayılmış bir yaklaşımı içeren stratejilerin dahil edilmesinin yanı sıra KOBİ'lerin ihtiyaç ve beklentilerinin belirlenmesine yönelik çalışma gruplarının ve iş birliklerinin oluşturulması da büyük önem taşıyor” dedi.

KAS Türkiye Temsilcisi Walter Glos şunları söyledi; “Yeşil dönüşüm Türk şirketlerinin Avrupa pazarında rekabet gücünü artırabilmeleri açısından büyük bir fırsat. Siyasi açıdan ise Türkiye'nin Avrupa entegrasyonu sürecine önemli bir katkıdır. Siyasetin bu süreci destekleyici adımları gerekli ve önemlidir. KAS Türkiye olarak yeşil dönüşüm konusuna olan desteğimizi sürdüreceğiz.”

Akbank KOBİ Bankacılığı Genel Müdür Yardımcısı Bülent Oğuz ise şu açıklamada bulundu; “Akbank olarak, KOBİ'lerin Sınırdaki Karbon Düzenlemesi sebebiyle karşılaşacakları riskleri fırsata çevirmeleri ve rekabet güçlerini artırmaları için harekete geçtik. Bu konuda KOBİ'lerin farkındalığını artırmanın önemli ve öncelikli olduğunu düşünerek, bu projeyi destekledik. Raporumuz, “Yeşil Dönüşümde Riskler, Fırsatlar, Beklentiler”i ortaya koyuyor. Bu projenin yanı sıra Akbank olarak, Yeşil Mutabakat, Türkiye'nin 2053 karbon nötr yolculuğu, Döngüsel Ekonomi Eylem Planı gibi gündemlerden sektörlerimizin nasıl etkileneceğine dair çalışmalar yürütüyor, sektörlerimizdeki riskleri fırsata dönüştürecek aksiyonlar alıyoruz ve almaya da devam edeceğiz.”

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Üyesi ve Yeşil Dönüşüm Komisyonu Başkanı Onur Ünlü de TÜRKONFED'in yeşil dönüşüm perspektifi ve KOBİ'ler için yeşil dönüşümün önemi hakkında bilgi verirken, düşük karbon ekonomisine geçiş için yol haritasının da detaylarını paylaştı.

Her üç firmadan ikisi AYM'yi fırsat olarak görüyor

“Yeşil Dönüşümde Riskler, Fırsatlar ve Beklentiler Raporu”nda, yüzde 52'si sanayi, yüzde 34'ü hizmet, yüzde 4,6'sı tarım, kalanı ise birden farklı sektörde olmak üzere yeşil dönüşüm odaklı 324 firmanın katılım gösterdiği çalıştay anketlerinin sonuçlarına yer verildi. Sanayi sektöründeki firmaların yüzde 64'ü AB'ye ihracat gerçekleştirirken, yüzde 18'i ise cirosunun yaklaşık yarısından fazlasını AB marketinden sağladığını belirtti. Tarım sektörü firmalarının yüzde 27'si AB'ye ihracat yaparken, bu oran hizmet sektöründe yüzde 9 olarak belirlendi.

Ankette firmalara Avrupa Yeşil Mutabakatı'na (AYM) yönelik değerlendirmeleri soruldu. **Firmaların yüzde 65'i AYM'yi fırsat olarak değerlendirirken, risk olarak görenlerin oranı yüzde 8 oldu.** Bununla birlikte her beş firmadan biri bu konu hakkında fikri olmadığını belirtti.

İşletmelerin bu süreçte fırsat olarak gördüğü alanlar; ‘büyük pazarlara erişim ve/veya maliyet avantajları’, ‘yeni iş fırsatları’, ‘finansman ve teknik yardımın sağlanması’, ‘AB ile dış ticaret’ ve ‘Türkiye'ye ilişkin coğrafi fırsatlar’ olarak sıralandı.

KOBİ'lerin risk olarak gördüğü unsurlarda ise 'bilgi ve farkındalık eksikliği', 'yetersiz insan sermayesi', 'rekabetçilik kaybı', 'finansman' ile 'teşvik ve desteklere ilişkin kurumsal yapıdaki sorunlar' ön plana çıktı.

Çalıştay kapsamında yeşil üretim süreçlerine geçişte firmaların farklı paydaşlardan (kamu, STK, büyük şirketler) spesifik beklentileri de soruldu. Bu doğrultuda 'firmalar düzeyinde farkındalığın artırılması ve bilgi paylaşımı', 'teşvik ve regülasyon', 'finansman' ve 'eğitim' başlıkları belirlendi.

Firmalar en çok danışmanlığa ihtiyaç duyuyor

Firmalar, ankette yeşil dönüşüm sürecindeki en büyük ihtiyaçlarını da belirtti. Buna göre firmaların yaklaşık yüzde 40'ı danışmanlık, yüzde 39'u ise finansman olanakları ile ilgili bilgi ve tavsiyeye ihtiyaç duyuyor. Yeşil üretim süreçlerine geçişte en çok yardım sağlayacak bir diğer faktör ise yüzde 24 ile devlet teşvikleri ve hibe yardımları oldu.

Firmaların yarısı cirolarının yüzde 5'inden azını kaynak verimliliğine ayırıyor

Ankete katılan firmaların yüzde 77'si karbon ayak izini ölçtürmediğini belirtti. Bu oran sanayide yüzde 72 olurken, hizmetlerde ise yüzde 83'e yükseldi. Karbon ayak izini ölçtüren firmaların yaklaşık yarısı, 250 ve üstü olan büyük ölçekte firmalar oldu.

AYM kapsamında en çok gündeme gelen konuların başında gelen Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması'nın (SKDM) KOBİ'lerin de radarına girdiği görüldü. Firmaların yüzde 49'u SKDM'den etkileneceğini, yüzde 28'i etkilenmeyeceğini, yüzde 20'si ise fikrinin olmadığını ifade etti.

Öte yandan AYM'ye uyum sürecinde KOBİ'ler kapsamında öne çıkan kaynak verimliliği konusunda işletmelerin henüz yolun başında olduğu görüldü. Firmaların yüzde 19'unun son iki yılda bu alanda hiçbir yatırım yapmadığı görülürken, yaklaşık yüzde 49'unun ise cirolarının yüzde 5'inden az bir kısmını bu alana ayırdığı saptandı. Firmaların yüzde 17'si ise bu süreçte hibe, banka, finansman kuruluşları, iş dünyası örgütleri gibi dış desteklere başvurduğunu söyledi. Firmalar tarafından en çok uygulanan kaynak verimliliği aksiyonları; enerji tasarrufu ve enerji verimliliği, atıkların minimize edilmesi ve su tasarrufu olarak sıralandı. Bununla birlikte sanayi sektöründeki firmaların yüzde 43'ü, hizmet sektörü firmalarının ise yüzde 38'i önümüzdeki iki yıl içinde yenilenebilir enerji kullanımını artırmayı planladığını belirtti.

“KOBİ'ler dönüşüm sürecinde özel bir yaklaşımı hak ediyor”

Türkiye'nin sera gazı emisyon trendleri ve iklim politikaları eksenindeki performansına da yer verilen raporda, Yeşil Gelecek Endeksi'ne göre Türkiye'nin 76 ülke arasında 69'uncu sırada olduğu belirtilirken, yenilenebilir ve nükleer enerji kullanımını baz alan enerji dönüşümü kategorisinde ise 19'uncu sırada yer alındığına dikkat çekildi. Her ülkenin ekonomik gelişmişlik düzeyi, finansal ve makroekonomik görünümü, yeşil enerji potansiyelinin de aralarında olduğu parametreleri farklı olduğundan, dönüşüm sürecinde ülkelere özgü reçeteler geliştirilmesi gerektiğinin vurgulandığı raporda şu ifadelerle yer verildi; **“KOBİ'ler Türkiye ekonomisindeki önemli rolleri nedeniyle özel bir yaklaşımı hak etmektedir. Yeşil dönüşümün başarısı için KOBİ'lerin dönüşümü çok önemli. Bu nedenle iklim politikası oluşturulurken KOBİ'lerin de içinde olduğu ülkeye özgü**

reçetelerle tabana yayılmış bir yaklaşımı içeren stratejilerin dahil edilmesi kilit önem taşımaktadır.”

Firmalara verimlilik ve yenilenebilir enerjiye geçiş önerisi

Raporda, sanayi ve hizmet sektörlerindeki KOBİ'lerin toplam ciro ve istihdamdaki önemli payları vurgulanırken, özellikle oluşturulan emisyonun büyüklüğü ve elektrik tüketimi nedeniyle imalat sektörü başta olmak üzere tüm sektörlerin dönüşmesi gerektiği de belirtildi. Bu süreçte firmaların kaynaklarını daha verimli kullanmaları, enerji tasarruflarını ve verimliliklerini artırmaları, çevreye zararlı maddeleri aşamalı olarak kaldırmaları, fosil yakıtları yenilenebilir enerji ile ikame etmeleri ve kurumsal sorumluluklarını artırmalarının gerekliliğine vurgu yapıldı.

Öte yandan raporda, bölgelere ilişkin mevcut sosyo-ekonomik koşulların yeşil büyüme de dahil olmak üzere mevcut bölgenin büyümesinde belirleyici olduğu belirtildi. Bu kapsamda sektörel bakış açısının yanında bölgesel olarak da yeşil dönüşümün planlanmasının önem taşıdığı ifade edildi.

Sera gazını azaltıp, rekabeti artırmak için yol haritası

Raporda, Avrupa Birliği'nin 2030 yılında karbon emisyonlarını 1990 yılına göre yüzde 55, 2040'ta yüzde 85 azaltmak, 2050'de ise karbon nötr ekonomiye ulaşmak için belirlediği politikalar hakkında bilgi verildi. Türkiye'de 2020 yılında kişi başı emisyon miktarının 6,3 ton olarak kaydedildiği belirtilirken, sera gazı emisyonlarındaki güçlü artışa dikkat çekildi. Buna göre 1990-2019 döneminde sera gazı emisyon düzeyi tüm OECD ülkeleri toplamı göz önüne alındığında neredeyse sabit kalırken, Türkiye'nin sera gazı emisyonları aynı dönemde yüzde 157 arttı. Bu artışa rağmen Türkiye'nin tarihsel olarak küresel emisyonların yüzde 1 gibi çok düşük bir kısmından sorumlu olduğu da ifade edildi.

Yeşil dönüşüm sürecinin emisyonları azaltmanın yanı sıra KOBİ'lerin global pazarlardaki rekabetlerini sürdürebilmeleri için de öncelikli bir konu olduğuna dikkat çekilen raporda, düşük karbon ekonomisine geçiş için yol haritası sunuldu. Emisyon kapsamı hakkında detaylı bilgi verilen haritada; 'hazırlık aşaması', 'enerji ve kaynak tasarrufu', 'enerji ve kaynak verimliliği', 'enerji dönüşümü', 'yenilenebilir enerji', 'izleme ve kontrol' aşamaları anlatıldı. Raporun bu bölümünde ayrıca emisyon azaltım süreci ve bu alanda gelişen yeni teknolojilere de yer verildi.

KOBİ'lerin yeşil dönüşümü için 10 politika önerisi

Proje kapsamında işletmelerin beklentilerini kapsayan dört başlıktan yola çıkılarak 10 politika önerisi paylaşıldı. Öneriler şöyle sıralandı:

- 1- KOBİ'lerin farkındalığını artırmak için doğru iletişim kanallarının belirlenmesi gerekmektedir.
- 2- Paydaşlar arasında ağ oluşumu sağlanmalı, bilgi paylaşımı merkezi olarak planlanmalı ve daha etkin hale getirilmelidir.
- 3- KOBİ'lerin yeşil dönüşümüne ilişkin "Önce Küçüğünü Düşün" çerçevesinde kapsamlı destek mekanizmaları oluşturulmalı ve bu desteklere başvuru süreçleri kolaylaştırılmalıdır.
- 4- Teşvik takip mekanizması kurgulanarak verilen hibe ve desteklerin etkinliğinin ölçülmesi gerekmektedir.

- 5- Bölgesel teşviklerin bölgeler arası gelişmişlik farkının azaltılması amacıyla yeniden kurgulanması gerekmektedir.
- 6- Yeşil ve dögüsel girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine katkı sağlanmalıdır.
- 7- Tasarlanan regölasyonların KOBİ'ler için uygulanabilir olduğu doğrulanmalı ve regölasyonların sıkça değiştirilmesinin önüne geçilmelidir.
- 8- Sürdürülebilir finans için ulusal düzenleyici çerçeve oluşturulmalıdır ve bu çerçevede KOBİ'lerin sürdürülebilir finansmana daha fazla erişime sahip olmaları için fırsatlar sunulmalıdır.
- 9- Yeşil dönüşüm ile ilgili toplumun bilinçlendirilmesi için eğitim müfredatlarında sürdürülebilirlik konuları zorunlu ders olarak eklenmelidir.
- 10- Yeşil sektörlerin ihtiyaç duyduğu işgücünün eğitim müfredatı veya işbaşı eğitim programları ile oluşturulması gerekmektedir.

[“Yeşil Dönüşümde Riskler, Fırsatlar ve Beklentiler Raporu”nun tamamı için lütfen tıklayınız.](#)

Akbank Kamuya Açık Veri İçerir & Kişisel Veri İçermez